

Föstudagur, 3. desember 2004

230. fundur samkeppnisráðs

Ákvörðun nr. 26/2004

**Kvörtun Drafnar Guðmundsdóttur yfir notkun
Sjafnar Haraldsdóttur á firmaheitinu Icelandic art**

I.

Erindið

Samkeppnisstofnun hefur borist erindi Drafnar Guðmundsdóttur, myndhöggvara, dags. 11. nóvember 2003, þar sem kvartað er yfir notkun Sjafnar Haraldsdóttur á firmaheitinu Icelandic art. Í erindinu segir að kvartandi reki vinnustofu og gallerí sem heiti Íslensk list (Icelandic art, Isländische kunst). Erlendu nöfnin séu einkum notuð við kynningu fyrirtækisins erlendis. Hafi nöfnin verið skráð í firmaskrá hjá Sýslumanninum í Reykjavík 31. janúar 2000. Frá þeim tíma hafi fyrirtækið verið kynnt sem Icelandic art og einnig sem Íslensk list. Auk þess sé lénnafn fyrirtækisins icelandicart.is. Fram kemur að fyrirtækið starfi á sviði listaverkasölu. Glerlistaverkin séu seld innanlands og víða erlendis.

Fyrir nokkru hafi verið opnað gallerí í Reykjavík sem beri nafnið Icelandic art Sjöfn Har. Þar séu seld bæði málverk og glerverk. Sé þar komið fram annað gallerí með sambærilega starfsemi og fyrirtæki kvartanda og með sama nafni. Hafi kvartandi orðið var við rugling á milli fyrirtækjanna þar sem viðskiptavinir hafi spurt hvort hún hafi flutt starfsemi sína á Skólavörðustíg þar sem Icelandic art Sjöfn Har. hafi starfsstöð.

Að mati kvartanda brýtur notkun Sjafnar Haraldsdóttur á firmaheitinu Icelandic art gegn 20. gr. a. og 25. gr. samkeppnislaga nr. 8/1993. Icelandic art hafi verið starfrækt í fjögur ár og á þeim tíma skapað sér orðstír. Með notkun á firmanafninu Icelandic art sé Sjöfn að nýta sér orðstír sem Icelandic art hafi skapað sér. Í erindinu segir að fyrirtæki Sjafnar sé merkt með stóru ljósaskilti með áletruninni Icelandic art. Bæklingur með áletruninni Icelandic art hafi verið prentaður og honum dreift til kynningar á galleríinu. Þá hafi Sjöfn skráð nafnið í Símaskrá.

Með erindinu fylgdu m.a. dæmi sem sýna notkun Drafnar á heitunum Íslensk list og Icelandic art og merki fyrirtækisins, upphafsstöfunum ÍL með hring utan um. Jafnframt mynd af skilti við gallerí Sjafnar Haraldsdóttur þar sem orðin art og Gallery

koma fyrir lárétt og lóðrétt þar fyrir aftan er orðið Icelandic, undirskriftin S Har. kemur þar fyrir neðan. Þá fylgdi enskt auglýsingaspjald þar sem framhliðin er eins og skiltið en á bakhlið segir „Icelandic art“. Af útskrift úr tölvusímaskrá má m.a. sjá skráninguna „Icelandic Art – Sjöfn Har“.

II. Málsmeðferð

1.

Erindið var sent til umsagnar Sjafnar Haraldsdóttur með bréfi Samkeppnisstofnunar, dags. 13. nóvember 2003. Var þar bent á að Samkeppnisstofnun teldi að 20. gr. samkeppnislaga kæmi einnig til álitu í málinu. Svarið er dags. 23. nóvember 2003. Þar segir að fyrirtækið heiti Art Gallery Icelandic, Sjöfn Har. Komi það skýrt fram á auglýsingaskilti á starfsstöð (skammstafað S Har). Hafi hún ætíð lagt á það áherslu í auglýsingum sem og í heiti fyrirtækisins að nafn hennar komi fram til þess að viðskiptavinir átti sig á því um hvaða listamann sé að ræða. Því sé ekki um ruglingshættu að ræða. Þá segir að vegna mistaka hönnuðar hafi staðið Icelandic art í auglýsingu þeirri sem Dröfn hafi bent á. Upplýsingum í Símaskrá verði breytt.

Rakið er að tilgangur fyrirtækis Drafnar Guðmundsdóttur sé framleiðsla og sala minjagripa samkvæmt upplýsingum úr firmaskrá en í fyrirtæki Sjafnar séu máluð málverk og framleidd þrívíddarverk. Sé því um gjörólíka starfsemi að ræða. Mjög hæpið sé að réttlætjanlegt sé að yfirvöld skrái firma eins almennu heiti og Íslensk list eða Icelandic art. Sá sem velji nafn á fyrirtæki svo almennu heiti hljóti að mega búast við því að heitið sé notað af öðrum.

2.

Bréf Sjafnar Haraldsdóttur var sent kvartanda til umsagnar með bréfi Samkeppnisstofnunar, dags. 25. nóvember 2003. Umsögnin er dags. 2. desember 2003. Þar segir að við athugun í firmaskrá þá sé Art Gallery Icelandic, Sjöfn Har. ekki skráð. Nafn fyrirtækisins sé í raun ekki annað en ný orðaröð á nafni fyrirtækis kvartanda að viðbættum orðunum Gallery og Sjöfn Har. Þó svo að Sjöfn telji ekki vera um ruglingshættu að ræða á milli fyrirtækjanna þá verði ekki annað séð en að talsverður ruglingur hafi átt sér stað. Sjálf segi Sjöfn að auglýsingahönnuður hafi ruglast og skrifað Icelandic art Gallery í stað Art Gallery Icelandic. Ennfremur virðist skiltaframleiðandi hennar líka hafa ruglast þar sem öðrum megin á auglýsingaskilti á starfsstöð standi art Icelandic Gallery og hinum megin Icelandic art Gallery. Hvorugt nafnið sé í samræmi við „nafn“ fyrirtækisins. Þá sé talsvert um að viðskiptavinir bæði íslenskir og erlendir spyrji hvort hún hafi flutt fyrirtækið. Þá mótmælir kvartandi því að starfsemi fyrirtækja þeirra sé gjörólík. Fyrirtæki kvartanda selji þrívíddarverk úr gleri eins og fyrirtæki Sjafnar. Jafnframt hafi fyrirtæki kvartanda selt málverk eins og

gert sé í fyrirtæki Sjafnar. Loks segir í bréfinu að algengt sé að firmu séu skráð með mjög almennum heitum. Sem dæmi er bent á Íslenskar sjávarafurðir, Íslensk myndlist, Íslensk ull, Íslensk dreifing, Íslensk matvæli og Fjallaferðir. Brýnt sé því að Sjöfn hætti að nota nöfn sem líkist firmanafni kvartanda.

3.

Bréf kvartanda var sent Sjöfn Haraldsdóttur til umsagnar með bréfi Samkeppnisstofnunar, dags. 4. desember 2003. Athugasemdir hennar eru dags. 12. desember 2003. Þar er ítrekað að fyrirtæki hennar heiti Art Gallery Icelandic Sjöfn Har. eins og sjá megi á auglýsingaskilti á starfsstöð. Muni firmaheitið verða skráð í byrjun árs 2004. Því er mótmælt að um ruglingshættu sé að ræða og sé sú fullyrðing kvartanda ósönnuð. Aldrei hafi verið komið í fyrirtæki hennar og spurt eftir kvartanda. Þá er bent á úrskurð áfrýjunarnefndar samkeppnismála nr. 14/2003, *Garðatorg, eignamiðlun ehf. gegn samkeppnisráði*. Jafnframt er ítrekað að tilgangur félags kvartanda sé framleiðsla og sala minjagripa skv. upplýsingum úr firmaskrá en í fyrirtæki Sjafnar séu máluð og seld málverk. Þætti það samkeppnishamlandi ef enginn nema kvartandi mætti nota orðin íslensk list eða Icelandic art.

Með bréfi Sjafnar fylgdi þá nýleg auglýsing úr Morgunblaðinu þar sem sýndi nafn fyrirtækisins sem Art Gallery Icelandic Sjöfn Har.

4.

Með bréfi Samkeppnisstofnunar til málsaðila, dags. 13. janúar 2004, var tilkynnt að gagnaöflun væri lokið í málinu. Bréfinu fylgdi listi yfir gögn málsins. Með bréfi Samkeppnisstofnunar til málsaðila, dags. 12. febrúar 2004 var tilkynnt um töf á afgreiðslu málsins sökum mikils fjölda mála í meðferð hjá stofnuninni. Töf var síðan ítrekuð með bréfi 15. júlí 2004.

III.

Niðurstöður

Á fundi samkeppnisráðs, þann 3. desember 2004, var ákvörðun tekin í þessu máli. Þátt í fundinum tóku Kirstín Þ. Flygenring, Atli Freyr Guðmundsson, Karitas Pálsdóttir, Ólafur Björnsson og Ragnheiður Bragadóttir.

1.

Í erindi Drafnar Guðmundsdóttur er kvartað yfir notkun Sjafnar Haraldsdóttur á orðunum Icelandic art í firmanafni. Dröfn rekur vinnustofu og gallerí með nafninu Íslensk list, Icelandic art, Isländische kunst. Var nafnið skráð í firmaskrá í janúar árið 2000. Sjöfn hafi með höndum svipaða starfsemi og Dröfn og sé því veruleg ruglingshætta á milli fyrirtækjanna til staðar. Jafnframt sé Sjöfn að nýta sér orðstír

fyrirtækis Drafnar. Sjöfn Haraldsdóttir segir fyrirtæki sitt heita Art Gallery Icelandic Sjöfn Har. Í öllum auglýsingum leggi hún ríka áherslu á að nafn hennar komi skýrt fram eins og sjá megi á auglýsingaskilti hennar á starfsstöð. Því sé ekki um ruglingshættu að ræða. Þá séu orðin Icelandic art mjög almenn og sá sem velji svo almenn orð sem nafn á fyrirtæki sitt hljóti að verða að búast við að heitið sé notað af öðrum.

2.

Til stuðnings máli sínu vísar Dröfn Guðmundsdóttir til 20. gr. a. og 25. gr. samkeppnislaga nr. 8/1993. Þá hefur komið fram það mat að 20. gr. laganna komi jafnframt til álita. Grein 20 a. í samkeppnislögum á við um samanburðarauglýsingar þ.e. auglýsingar sem beint eða óbeint vísa til keppinautar eða vöru eða þjónustu sem keppinautur býður. Þar sem í máli þessu er deilt um notkun á firmaheiti fær samkeppnisráð ekki séð að lagagreinin eigi hér við.

Í 20. gr. segir að óheimilt sé að hafast nokkuð það að sem brjóti í bága við góða viðskiptahætti í atvinnustarfsemi eins og þeir séu tíðkaðir eða eitthvað það sem óhæfilegt sé gagnvart hagsmunum neytenda. Ákvæðið er almenn vísiregla að því er varðar viðskiptasiðferði og er ætlað að stuðla að góðum síðum í viðskiptum. 25. gr. laganna hljóðar svo:

„Óheimilt er að nota í atvinnustarfsemi firmanafn, verslunarmerki eða því líkt sem sá hefur ekki rétt til er notar eða rekur atvinnu undir nafni sem gefur villandi upplýsingar um eignarrétt eða ábyrgð atvinnurekanda. Enn fremur er sérhverjum bannað að nota auðkenni, sem hann á tilkall til, á þann hátt að leitt geti til þess að villst verði á því og öðru einkenni sem annað fyrirtæki notar með fullum rétti.“

Í greinargerð með frumvarpi til samkeppnislaga nr. 8/1993 kemur fram að í 25. gr. laganna felist almenn samkeppnisregla um vernd auðkenna og sé hún til fyllingar á vörumerkjavernd. Fyrri málsliður greinarinnar hefur að geyma almennt bann við því að nota auðkenni, t.d. firmanafn og vörumerki, sem annar á. Rétturinn til þessara auðkenna getur hvílt á sérköggjöf svo sem lögum um vörumerki, lögum um verslunarskrár, firmu og prókúruumboð og því um líkt. Samkvæmt greinargerðinni skiptir ákvæðið máli um viðbótarvernd þá sem framangreind sérlæg veiti auðkennunum. Firmanafn er sérstaklega tilgreint í lagagreininni. Þá segir í greinargerðinni að í 2. málslið 25. gr. sé rétturinn til að nota eigin auðkenni takmarkaður á þann veg að óheimilt sé að nota auðkenni þannig að leitt geti til þess að villst verði á því og öðru auðkenni sem annað fyrirtæki noti með fullum rétti.

Firmanafnið Íslensk list, Icelandic art, Isländische kunst, var skráð í firmaskrá Reykjavíkur 31. janúar 2000. Ekki verður séð að Sjöfn Haraldsdóttir hafi skráð

nafnið Art Gallery Icelandic Sjöfn Har. hjá opinberum aðilum en það er skráð í Símaskrá 2004. Þá virðist sem framangreind orðaröð hafi ekki alltaf verið viðhöfð og dæmi eru um auglýsingu þar sem eingöngu orðin Icelandic art eru notuð.

Með skráningu í firmaskrá hefur Dröfn að mati samkeppnisráðs öðlast rétt til notkunar á orðunum Icelandic art og kemur því fyrri málsliður 25. gr. til álita í máli þessu og ber þá að líta til þess hvort notkun Sjafnar á orðunum Icelandic art gefi villandi upplýsingar um eignarrétt eða ábyrgð atvinnurekanda.

Með skráningu firmanafns öðlast eigandi þess að jafnaði einkarétt til nafnsins og er öðrum óheimilt að nota firmanafnið eða annað nafn sem líkist því það mikið að um ruglingshættu geti verið að ræða. Firmanafnið verður að geta aðgreint fyrirtækið frá keppinautum á markaðnum. Af því leiðir að almenn orð hafa ekki talist hæf til að vera firmanöfn.

Samkeppnisráð telur að orðin Icelandic art séu almenn orð og m.a. notuð til þess að vekja athygli enskumælandi fólks á íslenskri list. Telja megi að allir þeir sem starfi að íslenskri listsköpun eða sölu íslenskrar listar sjái ástæðu til að nota orðin. Þessi almenna skírskotun orðanna geri það að verkum að mati samkeppnisráðs að kvartandi verði að hlíta því að orðin séu notuð af öðrum.

Ljóst er að fyrirtæki beggja málsaðila er framleiðsla og sala á listaverkum þó svo áherslur á tegundir verka séu mismunandi. Fyrirtæki kvartanda er einkum á sviði glerlistar en Sjafnar á sviði málalistar. Af gögnum málsins má ráða að Sjöfn notar orðin Icelandic art ávallt í tengslum við nafn sitt.

Í gögnum málsins hefur komið fram að ruglingur hafi átt sér stað milli aðila. Þannig hafi viðskiptavinir Drafnar talið að hún hafi flutt fyrirtæki sitt á Skólavörðustíg. Samkeppnisráð fær ekki séð rök fyrir öðru en að þessi ruglingur geti átt við rök að styðjast þó engin áþreifanleg gögn liggi fyrir þessu til stuðnings. Eðli málsins samkvæmt megi gera ráð fyrir að lík nöfn ekki alveg óskyldrar starfsemi leiði til einhvers ruglings. Samkeppnisráð fær þó ekki séð að tilvik þessi séu þess eðlis að ástæða sé til að banna Sjöfn að nota orðin Icelandic art í tengslum við starfsemi sína enda selur hún íslenska list og notar orðin eingöngu í tengslum við nafn sitt sem enn dregur úr ruglingshættu fyrirtækjanna. Þá er upplýst að Sjöfn notar orðin ekki lengur í Símaskrá.

Þá er jafnframt til þess að taka að merki fyrirtækjanna eru gjörólík. Dröfn notar stafina ÍL með hring utan um sem vísar til íslenska nafnsins Íslensk list. Sjöfn notar orðin Art Gallery Icelandic með stílfærðri undirskriftinni S. Har.

Með vísan til framangreinds telur samkeppnisráð ekki tilefni til frekari afskipta af máli þessu.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Ekki er ástæða til aðgerða af hálfu samkeppnisráðs í máli þessu.“